

clausu. num. 8. folio 495. Rodoanus tractatu de spol. Eccles. quest. 1. num. 17. tomo 1. 4. fol. 2. 53. & de clausula (sine re, statim, & ex officio) idem dicit Lancel. Robert. de attent. 3. part. cap. 2. 8. num. 69.

119 Similiter etiam clausula (suo libero arbitrio committimus, &c.) importat appellationis prohibitionem, quia à iudice habente liberum arbitrium, non liber appellari, Felin. in cap. super his el. 1. numer. 8. & sequentibus de accusa. Menoch. tractatu de arbit. iudic. lib. 1. quest. 70. num. 13. Simoncell. tractatu de decreto lib. 1. titul. 1. num. 8. tomo 6. part. 2. fol. 2. 91. Escacia de appellat. quest. 17. limit. 15. num. 1. fol. 451. Magonius decis. Lucens. decis. 42. statuto. sub numer. 2. 1. versiculo quia quid. plures citat Rugin. tractat. de appellat. §. 9. gloss. 2. quest. 14. num. 43. versiculo secus autem, & seq. ubi etiam loquitur de mero arbitrio, & de pleno arbitrio, Farinac. in pract. crimin. lib. 1. q. 17. num. 50. versic. amplia igitur. & nos latè diximus infra 3. p. cap. 13.

120 Et ex identitate rationis idem dicimus de clausula (procedas de facto) quæ tribuit liberam, & absolutam potestatem, refert & sequitur Menoch. tractat. de arbit. lib. 1. q. 7. num. 69. versiculo non liberan. & comprobatur Escac. de appellat. quest. 16. limit. 1. num. 65. & sequentibus. & quod hæc clausula (procedas de facto) tollat appellationem, tenet Escacia ibi numer. 64. Bald. cons. 330. statuto cautetur, sub numer. 7. lib. 1. Anguil. consil. 76. de trib. num. 12. & seq. lib. 1. Cornaz. dicta decisione 193. in causa sub numer. 2. versic. 1. quia. Ruginell. tractat. de appellat. §. 9. gloss. 2. quest. 2. 1. numer. 66. & ita communiter tenent Doctores, quia clausula (procedatur de facto) excludit litem, & sic non excluderetur, si admitteretur appellatio.

122 Et eodem modo clausula (super quo conscientiam tuam oneramus) quæ omnino tollit appellationem. Fran. in rubrica de appellat. num. 11. Felin. in cap. super his num. 15. limit. 4. de accusa. fall. 13. Nicell. tract. de concord. glossa concord. 6. fall. 22. num. 63. tomo 18. fol. 193. Rebuff. tractat. de appellat. art. 3. gloss. vni. numer. 2. & 3. Tiraquell. de retract. lignagier §. 4. gloss. 1. numer. 1. Gregor. Tholosa tractat. de appellat. lib. 3. cap. 15. num. 1. & seq. fol. 347. Marquess. de commiss. cap. 6. num. 53. & 55. fol. 74. Lancelor. tractat. de appellat. 2. part. cap. 12. limit. 10. versicul. 1. & sequentibus, & num. 10. Ruginell. tractat. de appellat. §. 2. cap. 2. numer. 67. versiculo

123 lo dabitur appellat. absque eo, quod teneatur iurare iudex, quod ita sua dicat conscientia, prout de stylo testatur Gregor. Tholosa. tractat. de appellat. lib. 3. cap. 15. sub numer. 5. versiculo ego dubito. quem sequitur Escacia de appellat. q. 17. limit. 15. sub numer. fin.

Ac iterum verba illa (mox, statim, protinus, incontinenti, illico, confestim, sine mora, sine interuallo, sine vlla procrastinatione) vt quolibet istorum verborum sublatam esse appellationem, scribit Ruginell. tractatu de appellat. §. 9. gloss. 2. quest. 18. num. 49. ubi mirabiliter de his clausulis, & aliis omnibus, quem sequitur Escacia de appellat. quest. 16. limit. 59. ubi numer. 61. de verbo, celeriter, siue aliis similibus, quæ celeritatem desiderant, quæ excludunt appellationem, vt ex Castro, & aliis, refert, & sequitur Ruginell. ubi proximè, quest. 17. numer. 48. Bald. consil. 330. statuto cautetur sub numer. 7. lib. 1. Cornaz. in Lucens. decisione 193. in causa N, sub numer. 2. versic. 1. quia, & numer. 4. & nos variis in locis diximus, præsertim infra 3. part. cap. 11. de deuolutione, versiculo rursus, & ad idem plura iura num. 42.

126 His adde clausulam in rescripto appellationum apposita, nempe (paritis literis, parito iudicatio, sine præiudicio legitimæ executionis) quæ tunc solent apponi, quando simus in casibus merentibus executionem, à quibus est appellatum per condemnatum, quia eiusdem clausulæ virtute conferuatur iudicis inferioris iurisdictioni, qua quidem licite potest ad executionem effectiuam deueniri non obstant appellatione, abque reatu attentati, de quibus clausulis latè Marquessa. de commissio. 2. part. cap. 5. de commissione appellatio numer. 12. Hieronym. Gonzalez. in regul. de mens. gloss. 9. in annota. à num. 221. & 247. ubi latè & optime post plurimos, quos citat, de quibus etiam vide Escaciam tractatu de appellat. quest. 19. rem. 1. consil. 4. numer. 9. & quest. 19. rem. 2. à numer. 71. cum infinitis sequentibus vsque ad 129. & idem in quest. 17. limit. 6. memb. 7. numer. 22. & 142. & sequentibus, & limit. 9. num. 51. & nos etiam diximus infra 3. part. cap. 2. à num. ... & aliis locis, amplissimè Marefc. variar. resol. lib. 1. c. 86. & c. 87. per totum.

127 Quid autem erit dicendum de clausula (super quo adhibeas consilium sapientis) vel (pronunties secundum consilium sapientis) an à sententia lata de consilio sapientis liceat appellari, omnes tamen affirmant dubitant tamen, quando partes consentiunt, vt feratur sententia secundum consilium sapientis, & Nicell. de concord. gloss. concord. 9. fall. 11. num. 45. tomo 1. fol. 192. negatiuam amplectitur, sed contraria opinio verior est, secundum B. in l. 1. §. quæstum est, in fin. numer. 7. & ibi Alexand. in additio. ff. de appellat. idem Bartol. in l. ex consensu sub numer. 3. ff. eodem in l. si conuenerit versus finem numero 5. ff. de re iudica. Abb. in cap. causam quæ numero 4. Felin. numero 2. versiculo non prohibentur de senten

de sententia & re iudic. Franch. in c. intimasti n. 11. in fi. & Decius n. 19. de appell. Catald. tractatu de syndicat. n. 165. versiculo primus. tomo 7. fol. 359. Socin. consilio 24. visis ac diligenter, sub numer. 1. ubi de communi testatur.

129 qui etiam loquuntur, quando consultor de consensu partium sit electus. Nicell. tractatu de concord. gloss. concord. 6. fall. 73. sub numer. 119. fol. 196. de communi testatur Alex. in d. l. si conuenerit num. 13. Marquessan. tract. de commissio. appella. pen. super diuers. capi. c. 28. n. 46. fol. 302. latè Pac. Scal. tractatu de consilio sapient lib. 4. c. 15. tomo 3. p. 1. fol. 349. Ruginell. 130 tractatu de appell. §. 2. c. 3. n. 220. & etiam si partes expressè consenserint, de stando sententia ferendæ de consilio sapientis, quia adhuc datur appellatio, latè post alios Pac. Scal. ubi proximè lib. 4. cap. 15. tomo 3. part. 2. fol. 349.

131 Quod fallit, nisi partes promississent, stare consilio sapientis, qualecumque sit. Bald. in l. tale pactum. §. qui prouocauit. colum. 10. versiculo item ex predictis. ff. de pactis. Franch. in c. intimasti in fi. num. 11. & Decius num. 20. de appell. Alex. in d. l. si conuenerit. num. 13. de re iudic. Felin. in c. causam quæ num. 2. de re iud. Nicell. tractatu de concord. gloss. concord. 6. fall. 102. num. 142. Catal. tractatu de syndic. num. 169. fol. 360. facit doctrina Lanceloti de attenta. appellatio. pend. amplia. 2. n. 14. & 15. & Ruginell. tractatu de appellat. §. 9. gl. 1. c. 1. num. 25.

132 Fallit secundò, quando relatio consultoris, seu consilium sapientis steterit facta de voluntate partium, scilicet: quando partibus esset apertum votum, seu sententia, vel eis esset notus eius tenor, & nihilominus consentiunt, vt iudex sententiam ferat secundum illud consilium, quia tunc non poterit appellari, Scal. tract. de consil. sapient. lib. 4. c. 19. versiculo ceterum, si lata sententia. tomo 3. p. 1. fol. 305. & sentit Socin. consilio 24. sub n. 4. versiculo quæ conclusio. lib. 1. Catal. tractatu de syndic. sub numer. 168. ibi, certe si partes. tomo 7. fol. 360. & ita esse intelligendum Nicell. de concord. gloss. 6. fall. 73. num. 119. fol. 196. dicit Escacia de appellat. quest. 17. limit. 12. num. 12. & sequentibus.

133 Et supradicta declara, vt à pronuntiatione, qua committitur causa consilio sapientis, à tali pronuntiatione affirmatiua non est licita appellatio, secus à pronuntiatione negatiua, puta: causam non esse committendam consilio sapientis, quia tunc posset appellari, optime Scal. tractatu de consilio sapient. lib. 3. c. 1. versiculo præterea quod magis est. tomo 3. p. 1. fol. 342. Ruginell. tractatu de appell. §. 2. c. 3. numero 19. fol. 84. Escacia eodem tractatu quest. 17. limit. 12. numero 14. & 15. ubi secus

dicit post Scal. à grauamine in formatione puncti remittendi.

Quas quidem clausulas omnes hæcenus dictas in discursu huius capituli digito ligatas habere, quia passim deferuere ad plurimum iurium poterunt, & dispositionum interpretationem & declarationem, prout & per nos videbis in discursu huius tractatus.

134 Illud non omittam, quod consuetudo potest inducere, vt sententia aliquo casu de iure communi non priuilegiata possit exequi, appellatione non obstante, Anroni. Augustin. decis. 3. lib. 1. Marefcot. variar. resol. lib. 2. cap. 64. à num. 16. latius de hac re egimus infra hac 2. p. cap. 13. à num. 275. cum sequentibus.

CAPVT IX.

A compositione seu diffinitione, quam facit Ordinarius Ecclesiasticus in controuersia super præcedentia in processibus, tumulandis defunctis, confraternitatibus, & similibus actibus; appellationi emissa; an si non deferatur, violentia fiat.

S V M M A R I V M.

Controuersia in processibus, & similibus actibus componuntur per iudicem Ecclesiasticum appellatione non obstante. num. 1.

Controuersias ortas in confraternitatibus tam laicorum, quam clericorum, potest componere Ordinarius Ecclesiasticus appellatione non obstante. n. 2.

Actiones spirituales sunt ordo incedendi in processibus, ferendi Crucem, & similia. n. 3.

Argumentum de preparatorijs ad preparata valet. n. 4.

L. acquissimum. ff. de usufruct. & eius remedium multum consonat dispositioni Concil. Trident. sess. 25. c. 13. n. 5.

Compositio controuersiarum ex Concilio Tridentino prouenit ex mero iudicis officio inter contententes, se debere esse potiori loco, armis, defendentes suam quasi possessionem. n. 6.

Compositio ex Concil. Trid. controuersiarum duras pro illo in statu, dum lis siue capta, siue incipienda disceptatur, tam super possessione quam super proprietate. n. 7.

A compositione per Ordinarium facta controuersiarum iuxta Trident. appellationi non deferens vim non facit. n. 8.

Compositio controuersiarum ex Trident. magis est actus extraiudicialis. n. 9.

(Controuersia) dictio verificatur in extraiudicialibus.

cialibus. num. 10.
 Compositio controuersiarum iuxta Trid. nullum requirit libellum. n. 11.
 Compositio controuersiarum secundum Concilium Tridentinum non requirit iudicalem informationem, sed extraiudicalem partibus ad id non citatis. n. 12.
 Extraiudicialis actus non recipit appellationem. num. 13.
 Compositio controuersiarum in processionibus, tumulandis defunctis, & similibus celerem expeditionem desiderat. n. 14.
 Compositio controuersiarum ex Trident. debet fieri breui manu, summarie, sine strepitu, & figura iudicij. n. 15.
 De quarum clausularum natura qui videndi, remissio. n. 16.
 Compositio controuersiarum ex Tridentino nullum prestat preiudicium, sed est remedium preparatorium iudicio petitorio, aut possessorio. num. 17.
 Compositio ita fiet, ut religiones sue Confraternitates consuetum locum habeant. n. 18.
 In honorarijs potissimum locum obtinet consuetudo. ibidem.
 Consuetudo designat locum cedendi, eundi, & standi. ibidem.
 Precedendi tam in publicis, quam in priuatis actibus quasi possessio attendenda est in controuersiarum compositione, appellatione remota. num. 19.
 Quasi possessio eundi & cedendi honorabili loco, & in alijs actibus spiritualibus acquiritur per unicum actum. n. 20.
 Solum esse dicitur per duos actus. n. 21.
 Solum concedi, ut dicatur, an requirantur due concessionem. n. 22.
 In solutum dicitur, quod numquam factum fuit, solutum autem quod aliquando. n. 23.
 Actus mercantia quot requirantur, ut mercator quis dicatur. ibidem remissio.
 Prelatio offerendi prius vel respiciendi pacem, vel sedendi excelsiori loco, & aliorum spiritualium de iure acquiri potest. n. 24.
 Prelatiam aut scammum in Ecclesia mulier an & quando acquirere possit. n. 25.
 Precedentia quasi possessione cessante, confraternitates, que prius sacris vsa sunt, preferuntur. n. 26. & 27.
 Religiosi non mendicantes precedunt mendicantes. n. 28.
 Religiosi mendicantes precedunt alios mendicantes, qui postea in illa Civitate sua monasteria construxere, cessante quasi possessione inter eodem. n. 29.
 Bulla Pij V. per quam Fratres ordinis Predicatorum precederent omnes mendicantes, erat dispositum, reuocata est. n. 30. & 31.
 Mendicantium mentio ubi fit, semper premissi-

tur ordo Predicatorum, qui inter mendicantes connumerantur. n. 32.
 Ordo Predicatorum fuit ante omnes minorum approbatus. n. 33.
 Precedent digniores ubi de quasi possessione non appareat. n. 34.
 Precedunt Canonici regulares omnes monachos in sedendo, aut loquendo in publicis aut privilegiatis actibus. n. 35.
 Vita actiua an excedat vitam contemplatiuam. num. 36.
 De prelacione inter monachos quis videndus. ibidem.
 Preferendi an sint clerici seculares regularibus aut religiosis. n. 37.
 Clericorum catus dignior an sit catus monachorum. n. 38.
 Prefertur clericus secularis in processionibus, & cum antiquitas status inspicitur. n. 39.
 Religio quanto magis arcta maioris humilitatis intuitio debet alijs prestantiorem locum cedere. n. 40.
 Controuersia maioris humilitatis intuitu inter quasdam religiones refertur. n. 41.
 Controuersia refertur inter Capucinos & Iesuitas, contententes humiliori loco se omnes stare debere. num. 42. ubi Christi autoritate comprobatur.
 Canonici Cathedralis preferuntur canonicis collegiatae Ecclesie. n. 43.
 Canonici Cathedralis dicuntur clerici primi gradus, Canonici collegiatae clerici secundi gradus. n. 44.
 Etiam si sint clerici Capella Regia. ibidem.
 Canonici secundi gradus preferuntur Parochis. num. 45.
 Parochus preferitur clericis mercenarijs, & Capellanis. n. 46.
 Clerici seculares preferuntur religiosis. n. 47.
 Confraternitas dignior preferitur minus dignioribus cessante anterioritate & quasi possessione. n. 48.
 Confraternitas habens statutum nobilitatis aut puritatis sanguinis, alijs in dubio preferitur. num. 49.
 Nobilitatis ratio etiam in spiritualibus habetur. num. 50.
 Confraternitas Aduocatorum, & Doctorum preferitur alijs in dubio. n. 51.
 Confraternitas Aduocatorum que preferitur militum. n. 52.
 Precedentia causa & rationes apud quos videnda sint, tam inter Ecclesiasticas personas, quam seculares, & de varijs questionibus. n. 53.
 Rectores Ecclesie parochialis in sua Ecclesia in iis que suum munus attinent, omnibus indistincte preferuntur, cessante consuetudine. n. 54.
 Rectores in sua Parochia preferuntur Canonici collegiatae accedentibus processionaliter ad Parochiam

Parochiam certis diebus. num. 55.
 Rector in propria Ecclesia veluti in propria domo dicitur imperator, & Rex. n. 56.
 Maior debet cedere minori dum est in domo minoris. n. 57.
 Archiepiscopus in diocesi Episcopi debet hanc onerare. n. 58.
 Aequales in dignitate in proprio territorio sibi inuicem preferuntur. n. 59.
 Rector in sua Parochiali Prelatus dicitur. n. 60.
 Rector in sua Parochiali tantam habet potestatem, quantam Prelatus collegiatae cum capitulo. n. 61.
 Beneficium Curatum magnam dicitur habere preeminentiam. n. 62.
 Parochialis in impetrationibus, & alijs requiritur specialis mentio. n. 63.
 Rector in sua Parochiali non preferitur capitulo Cathedralis. n. 64.
 Canonici Cathedralis preferuntur Abbatibus regularibus in processionibus. n. 65.
 Ecclesia Cathedralis exercet Sacramenta omnia, & pro eisdem quilibet potest accedere absque licentia, seu iniuria sui Parochi. n. 66.
 Episcopus cum omnibus Parochis concurrat, habetque cure animarum exercitium. n. 67.
 Abbates in sua Ecclesia non precedant capitulum Cathedralis. n. 68.
 Religiosi in sua Ecclesia preferuntur Canonici collegiatae circa officia defunctorum, non autem Cathedralis processionaliter congregatio. num. 69.
 Monachi an possint cum capa & Cruce processionaliter ingredi Parochiam, ad exportandum cadaver eligens ipsos sepulturam. n. 70.
 Monachi non habent territorium nisi intra ambitum sui monasterij. n. 71.
 Processiones non possunt facere regulares extra claustra sui conuentus. n. 72.
 Religiosi in tantum eximuntur a iurisdictione Ordinarij, quantum sibi conceditur in priuilegijs, non aliter. n. 73.
 Processiones regularium extra claustra potest Ordinarius impedire, cessante consuetudine, aut priuilegio. n. 74.
 Parochiam alienam ingredi quis non potest ad aliquod officium diuinum exercendum sine licentia Rectoris. n. 75.
 Parochia proprio pertinet portare cadaver eligentis sepulturam in alia Ecclesia. n. 76.
 Processionaliter cum capa & Cruce possunt religiosi intrare parochiam alienam ad exportandum cadaver apud eos eligens sepulturam, qui affirmant. n. 77.
 Que magis vera opinio sit, & vsu receptor. num. 78.
 Rector cum capa & Cruce preest in exportando cadaver in Ecclesiam Religiosorum, in qua elegit sepulturam, & in monasterij porta accipit

ad Parochia ultimam vale. num. 79.
 Consuetudo potest operari, ut religiosi vocati ad funus portent Crucem, quamvis apud se cadauer non sepeliatur. n. 80.
 Parochi absque licentia funus leuari non potest, antequam per eum dicatur antiphona Subucnite. n. 81.
 Stola est significatiua potestatis Rectoris, que idem operatur in Rectore, quod pallium inter Episcopos. n. 82.
 Rector vel aliter, qui defert stolam in tumulandis defunctis, alijs preferitur. n. 83.
 Rectoris substitutus deferens stolam in tumulandis cadaueribus, alijs preferitur. n. 84.
 Parochi absque licentia non potest funus leuari nisi iubente ipso per aspersorem aque. n. 85.
 Parochus potest surripere Cruces, & alia processionalia tollere, religiosis processionaliter accedentibus ad suam parochiam, pro tollendo cadauere eligentis sepulturam apud religiosis. num. 86.
 Parochus primo facit officium in Ecclesia dicendo orationes, & intonando primos versus. num. 87.
 Parochus preferitur, quando defertur funus extra suam Parochiam. n. 88.
 Parochi preferuntur etiam Canonici collegiatae ibidem.
 Parochus in preiudicium Ecclesie, aut successorum an possit amittere, vel non utendo, vel consentiendo renuntiare iuri Prelationis. numero 89.
 Parochi successores possunt contrauincere facto inualido antecessoris. n. 90.
 Parochus potest precedentiam perditam per predecessores recuperare. n. 91.
 Finis cui conceditur, censetur concessum necessarium ad finem consequendum. n. 92.
 Sepeliendi ius habens potest etiam per alienos fundos & territoria deferre cadauer. n. 93.
 Casus de facto refertur, de quodam subdito mortuo in alterius parochia, ut sit a proprio Parochio extrahendus, si commode fieri queat. num. 94.
 Inter Parochos duos quando sit locus praeventio in funerando corpus Parochiani vtriusque. num. 95.
 Et quid si praeventio nulla sit, quomodo controuersia diffiniatur. n. 96.
 Componi controuersia non potest in tumulandis defunctis, ut cadauer exhumetur, etiam per attentatum, cum sit expectanda diffinitio. num. 97.
 Compositio Ordinarij iuxta Concilium, etiam si non habeat pra oculis, qua hoc capite dicta sunt, non desinit habere executionem. n. 98.
 Compositio ex Trid. sess. 13. c. 2. 5. de regular. super controuers. non recipit appellationem suspensiuam, secus deuolutiuam. n. 99.

Componere potest Ordinarius controuersias in processionibus, sed non punire delicta, & vulnera commissis per exemptos, aut laicos. n. 100.

Componere controuersias iuxta Tridentinum orias inter Religiosos potest Episcopus, si ex eisdem oriatur scandalum, secus si non oriatur. num. 101.

Ad processiones publicas omnes exempti etiam vocati accedere debent, nisi strictiori clausura viuentes. n. 102.

Ad processiones publicas etiam clerici seruientes in Ecclesiis equitum Hierosolymitanorum compelluntur per Ordinarium, accedere. n. 103.

Ad processiones publicas non compelluntur regulares, qui absunt à Ciuitate ultra dimidium miliare. n. 104.

Ad processionem non coguntur exempti, qui sunt nullius diocesis, vel extra Ciuitatem in loco habente plebem. n. 105.

Ad processiones non compelluntur regulares, ubi non accedendi consuetudinem habent legitimam. n. 106.

Ad processionem publicam clericos seculares, etiam exemptos, si habeant beneficium simplex in diocesi, compellit Ordinarius. n. 107.

Et quid in clericis nullum habentibus beneficium, sed officium in Ecclesiis. n. 108.

Ad processiones generales an possint regulares compelli per censuras, & alias pœnas. num. 109.

Ad processiones alliciuntur, & incitantur confraternitates laicorum, non tamen compelluntur, nisi ex voto teneantur. num. 110.

Contraria opinio verior. ibidem.

Processiones ad publicas tantum potest Ordinarius accedere, compellere aliquos. n. 111.

Processiones publicae quae sint, & quales particulares, & de materia processionum, remissiuè. num. 112.

Processiones, ut Religiosi compellantur accedere, debent fieri ex graui causa. num. 113.

CONTRouERSIAS omnes de praecedentia, quae per sepe cum scandalo oriuntur, inter Ecclesiasticas personas tam seculares quam regulares, cum in processionibus publicis, tum in iis, quae sunt in tumulandis defunctorum corporibus, & in deferenda umbella, & aliis similibus, Episcopus amota omni appellatione, & non obstantibus quibuscumque componat, &c. ita disponendo decreuit sacrum Concilium Tridentinum sess. 25. cap. 13. incipit controuersias omnes, &c. hoc idem tenent Gratian. decis. 232. num. 3. cum duobus sequentibus. Perez de Lara in suo celebri, & utili tractatu de anniuersarijs & capella. lib. 1. cap. 24. num. 29. & num. fi. Anton. Gama decis. 1. num. 8. Zerola in praxi Episcopali verbo processiones, versiculo ad tertium prin-

cipale, in princ. prima parte. fol. 286. decisio Rotae nouissima in declarationem Concilij edita 88. & melius decisio 1. quae decisiones inter declarationes Concilij sedent recollectae per Farinacium, Emmanuel Rodriguez nona regula, tomo 3. quæst. 37. articulo 3. per eum Barbossa in remissio. ad idem c. 13. n. 2. & per idem Trid. ac declarationem Cardin. firmat Ioan. Hieron. Campanill. diuersor. iur. canon. rubr. 12. c. 13. n. 120. & c. 12. n. fi.

Quod quidem Trid. capit. & decretum omnes intelligunt, & extendunt ad confraternitates quascumque, etiam laicorum, ut in eis Ordinarius Ecclesiasticus possit pariter componere controuersias, & tumultus incidentes & contingentes, & quod inter eos definitur, esse appellatione remota, cessantibusque reclamationibus, subterfugijs, & alijs huiusmodi executioni mandandum, ita decreuit Gregorius XIII. in sua Bulla 86. fol. 1323. Zerola loco proxime citato d. versiculo ad tertium principale, per totum. dictam Bullam referens ipse ibi Gratian. in decisio. 232. num. 1. quem ad id referens etiam sequitur Perez de Lara decis. cap. 24. numero 29. & 31. quibus congruit Ioan. Gutierrez. practi. quæst. canon. lib. 1. cap. 35. Campanill. diuersor. canon. rubr. 12. cap. 13. num. 122. & magis in terminis de appellationibus sublati hoc casu. idem Campanill. d. rubr. cap. 12. num. 13. ad quod adducit in terminis constitutionem Gregorij XIII. quam sine ratione in contrarium sensum curat deuiare. vide Campanill. decis. cap. 12. num. fi.

Ex quo enim modus & ordo incedendi in processionibus, ferendi Crucem, & similia sint actiones spirituales, ut affirmat Nauarr. consil. 3. numero 6. de foro compet. lib. 2. quem sequitur Lara d. numer. 29. in quibus iudicio Episcopi laici subsint, cum in earum cognitione rebusque & actibus spiritualibus iudices laici ut incapaces nullam habent potestatem, cap. 2. & cap. 3. de iudicis cap. bene quidem 96. dist. ideò nihil mirum, ut hæc compositio ut preparatorium ad actionem, siue possessorio, siue in petitorio intentatam, vel intentandam, eidem pariter competere, & pertinere dicatur, ex argumento de preparatorijs ad preparata, quod solè communiter deducere Doctores ex cap. cum in firmis. de penitentis & remissio. leg. ad legatum & leg. ad rem mobilem, cum ibi nota. ff. de procurator. & c. quoniam, de sententia excommunic. lib. 6. cum vulgaribus. & ideo iudex preparari debet esse iudex preparantis. Bald. & reliqui in l. Ordinarij num. 2. 3. & 4. C. de rei vindicatio. Giurba decis. 113. num. 7. & 8. Gratian. discept. for. 175. à num. 25.

Cum decreto autem d. Concil. Trident. nihil

nihil in iure magis concors esse potest, quam text. in leg. acquisitum, & eius remedium ff. de usufruct. iuncto §. fi. antecedenti, à qua ortum habet, & dependet, ubi quærit, ibi, sed si inter duos fructuarios sit controuersia. Respondeo in d. l. acquisitum. sequi, ibi, Cur enim, inquit Iulianus, ad arma & rixam procedere patiatur Prætor: quos potest iurisdictione sua componere. Quam sententiam Celsus quoque lib. 18. Digestorum probat, & ego puto veram, &c. à quo text. plura remedia huic similia originem traxisse, probant Doctores protinus allegandi. ad idem etiam text. in cap. fi. ibi, poteris ad componendum interponere partes tuas. de transactionibus. ad idem etiam cap. placuit c. si quis c. fi. 90. dist. text. etiam in cap. 1. & ibi gl. de mutui petition. & vbiq. glossæ, & Doctores notant.

Remedium igitur dicti Concilij decreti prouenit à mero iudicis officio ob rectam gubernationem, & tranquillitatem, ad sedandas rixas, tumultum, & controuersias, & vitanda scandala, quæ in similibus actionibus & publicitatibus solent oriri frequentius, dum contendunt inter se nonnullæ communitates, honorabili loco stare solere, & in eius quasi possessione esse, vel etiam sibi de iure digniorem sedem competere, alicui prærogatiuæ prætextu, singulis contententibus, se esse in hac quasi possessione, armisque (ut sæpius accidit) eam tuentibus, ius suum conferuandi causa, conantibus propria autoritate, manûque violenta id se tueri, atque defendere, quod omne illam appetit, & requirit compositio-nem, de qua in Tridentini decreto, & in d. l. acquisitum, & Doctores supra citati, & in terminis Ioan. Faber in §. aliam num. 1. instit. de bonorum possessio. Hieron. Campanill. diuersor. canon. rubr. 12. c. 13. num. 8. Gratian. discept. forens. cap. 298. sub num. 11. vbi optimè, pro illo instanti, siue lis nondum in iudicio cœpta sit, vel super proprietate, vel super quasi possessione, vel quodlibet sit iam in iudicium deductum, cum utroque tempore hæc contingere soleant, ut ex B. in cap. licet causam num. 35. vbi Barba. num. 102. de proba. & Bero. consilio 45. num. 2. lib. 3. Castren. consilio 3. in causa, quæ veritur. lib. 2. colligere licet, & utroque hoc tempore hoc posse interponi iudicis officium, docuit expressè Lanfr. Orianus in rubrica de causa possess. & proprie. colum. 9. vers. 1. conclusio. Capi. in decis. Neapolit. decis. 6. num. 10. & sequentibus. Grammatic. consilio 64. in civilibus. Menoch. de reti. poss. rem. vlti. per totum, Gaspar Rodriguez de annu. reddit. lib. 1. q. 17. n. 43.

Iudex igitur Ecclesiasticus vim nullam facere, & committere poterit, si ab hac com-

positione interpositæ appellationi non detulerit, ex d. Trid. decreto motus. Enimuerò hæc compositio magis est actus extrajudicialis ex his doctrinis, quas deduximus in cap. 1. & 2. supra in 1. p. & demonstrat illa dictio controuersias, qua vitatur Concilium Trident. & §. fi. quæ verificatur in extrajudicialibus, secundum Bald. & communiter omnes in l. causas C. de transactio. Maranta de ordine iudi. 5. p. num. 68. Paz in practi. 2. annot. de instantia num. 5. probatur in cap. 1. ibi, concordia, vel iudicio negotium vtriusque terminetis, &c. de mutui petition. Ex quo patet ad concordiam & compositionem non iudicio, nec iudicialiter procedendum esse, in qua iudex Ordinarius ita se habere debet, ut arbitrator quidam, & amicus compositor, qui extrajudicialiter, & non seruato iuris ordine procedit, ut probat Baptista de sancto Blasio in tractatu de arbitris & arbitra. quæst. 2. & notat Anton. de Butrio, Innocent. Abb. & ceteri in cap. quinta vallis de iurciu. & in l. societatem §. arbitratorum ff. pro socio, & in l. si demus §. recepisse ff. de arbitris, & quia in eo non requiritur libellus, nec est de necessitate offerendus, ut in iudicis officio d. l. acquisitum. respondit Bald. consilio 338. premissendum est ad euidenciam. lib. 5. Marcellus in practi. cri. §. opportune. num. 70. Zuchardus in l. vltima. num. 133. C. de edicto Diui Adria. & Neuz. consil. 80. num. 3. & 4. & consil. 81. num. 3. & ex alijs ita tenet Menoch. in d. rem. vltim. num. 27.

Et quoniam, nec in hac nostra iudicis officij compositione requiritur iudicialis informatio, sed interdum inter partes presentes, interdum absentes à iudice ordinario facienda est, & absque partium citatione, cum periculum sit in mora, ex his, quæ adduxit Zuchardus in d. l. fi. num. 130. & 133. & ex alijs tenet Menoch. vbi supra num. 31. & faciunt ad propositum multa omnino videnda per Baptista. in d. tractatu de arbitris. quæst. 27. cum multis sequentibus, quem vide. Sed appellatio emissa ab actibus extrajudicialibus, non suspendit actus executionem, ut suo loco diximus, ergo nec hic.

Deinde quia compositio hæc non patitur dilationem, quoniam processio, umbellæ delatio, cadatuerum mortuorum tumulatio, & sepultura, anniuersarium, & similia, non sunt differenda, nec suspendenda, quousque à superiori de iure partium cognitum sit per appellationem, hæc namque celerem executionem requirunt. l. fi. ff. de appella. recipi. l. 1. 2. & 3. ff. de ferijs & dilatio. & ex alijs iuribus vulgaribus, imò & etiam cum periculum est in mora, cum vnusquisque pro suo iure seu quasi possessione conferuanda, & defendenda

defendenda à iam dicto tumultu, scandalo & controuersia non cessabit, nec desister in magnum Dei, diuinæ religionis & Reipublicæ dedecus, cum per sepe hæc soleant cum scandalo fieri, ex d. Concilij Tridentini decreto, & experientia docet, vt quotidie videmus, quibus casibus appellatio non suspendit effectum, & executionem actus, à quo emittitur. Et confirmatur declaratione
 15 Cardin. super Concilij Trid. decreto verbo componant, *ibi*, Breui manu, summarie, ac de plano, sine strepitu, & figura iudicij expediat, &c.) circa quarum clausularum naturam vide (vt ceteros taceam) allegatos à Maran. de ord. iudi. 4. part. 9. dist. princ. per totam fol. 186. cum sequentibus. & relatis verbis dictæ declarationis Cardin. notat Campanill. diuers. iur. rubr. 12. cap. 13. n. 120.

Deinde quia hæc diffinitio & compositio non est diffinitiuæ sententiæ, sed interlocutoria merè, quia aliam sententiã spectat post se in plenario iudicio in possessorio vel petitorio, nec affert secum damnum irreparabile, nec negotium definit, sed solum præparatorium quoddam est ad dictum iudicium principale, cui nullum præiudicium præstat ex his, quæ dicit Menoch. in dicto remedio, numer. 3. & 46. & quia hæc compositio sine solemnitate fertur, ex quo cognoscitur interlocutoriam esse, vt tenet Craueta in consilio 181. & consilio 273. colum. 4. quem sequitur Menoch. *ibi* numer. 47. & in expresse circa officium iudicis, nempe; proueniens ex remedio d. l. aquifinum, cui istud assimilatur, esse interlocutoriam, tenet Paul. Castrensis in consilio 3. lib. 2. versic. pronuntiatio autem. Felin. in rubr. de treuga & pace in fi. Riminald. in l. si super possess. de transactio. Beronius consil. 45. col. 1. vers. 2. de iure, lib. 1. Antonius Capicius decisione 55. ad fi. Zuch. in l. ultima, numer. 131. C. de edicto D. Adri. Natta consil. 12. numer. 9. lib. 1. Craueta consilio 140. n. 4. Cou. in præti. quest. cap. 17. numer. 2. Petrus Benintendi conclus. 79. numer. 3. & 7. Ioseph. Ludo. decis. 20. numer. 8. & alibi passim.

Nonnulla tamen præ oculis ordinarius
 18 habere debet, vt animum suum mouere, reatumque reddere possit. & in primis curatur, vt siue Religiones, siue confraternitates in processibus, ceterisque actibus coniunctum locum seruent, cum hæc, quæ sunt in honorariis, potissimum locum obtineat consuetudo, vtique attendenda, ita notat Bal. in cap. causam. numer. 6. de probatio. idem Bald. in cap. cum olim de consuetudine Rota decisione 4. in fi. de electione in nouis. Menoch. consil. 126. numer. 3. lib. 2. Nauarr. consil. 2. de maioribus, & obediens. Purpura. in l. 1. n. 200. ff. de officio eius. post And. Sicul. consil. 5. lib. 2. Decius

in cap. cum accessissent, colum. penult. ante fi. vers. & hæc comprobatur. de constitutionibus. latè Gratian. disceptati. forens. c. 298. à num. 8. & pluries ita fuisse decisum in Rota, cuius decisiones adduxit, affirmat ipse *ibi* iterum numer. 99. Medici. Marchiz decis. 21. Seraphi. decis. 335. & decis. 663. Aloysius Ricc. in collecta decis. p. 4. colum. 1069. Hieron. Campanill. diuers. iur. canon. rubr. 12. cap. 12. sub num. 12. fol. 177. & melius num. 56. & 9. Man. Roder. in quest. regul. quest. 37. art. 1. Anania consil. 40. numer. 1. volum. 1. & consil. 122. numer. 1. volum. 2. Surd. tractatu de alienant. tit. 2. quest. 15. numer. 86. & multorum auctoritatibus Molfert. in comment. ad consuetudinem Neapolis. p. 1. cap. 5. sub num. 21. Franchis decis. 253. numer. 2. & probat text. in cap. cum olim, de consuetudine. per quem *ibi* dicit Bald. in 1. nota. quod consuetudo signat locum sedendi, eundi, & standi. ita etiam tenent Franchis in decis. 388. n. 4. Tiberius Decianus consil. 21. numer. 6. volum. 1. plures (vt de more habet) cumulat diligentissimus Tiraquell. in tractatu de nobili. cap. 2. numer. 55. vers. sed in hoc.

Vnde Gregor. Papa XIII. in sua Bulla 86. fol. 1323. dedit modum ordinatio decidendi, ac componendi confraternitatum differentias circa præcedentiam: vt illi, qui sunt in quasi possessione præcedant omni appellatione remota, cuius bullæ mentionem facit Zerola in praxi Episcopalis 1. p. verbo processiones. vers. ad tertium principale, quæ Bulla etiam disponit circa religiones habentes hanc quasi possessionem præcedendi, vt ea attendatur omnino tam in publicis, quam in priuatis. vt notat Campanill. d. c. 12. n. 12. Perez de Lara in tractatu de annuier. & cappellan. lib. 1. cap. 24. numer. 26. vbi ex Bartoli doctrina in l. 1. §. hoc interdico ff. de itinere actus priuati. aduertit, sufficere vnicui actum, vt acquiratur quasi possessio eundi, vel sedendi in digniori loco, vt etiam quod magis est in spiritualibus, procedit ex his, quæ notat gloss. verbo trium in cap. cum Ecclesia Sutrina de causa poss. & propri. quam *ibi* sequuntur Abb. Ioann. Andr. & communiter Doctores. Balbus de præscr. 1. part. 5. p. quest. 8. numer. 2. vers. & quod sufficiat vnicui actus. Ripa de communi opinione restit. in d. c. cum Ecclesia numer. 91. Couarr. in præti. quest. 14. numer. 2. alios refert Flami. de resign. benef. lib. 7. quest. fi. numer. 9. Mascard. de probatio. concl. 118. n. 12.

Quod verum esse, licet aliàs solitum esse, 21 dicatur, si bis fiat, scilicet; per duos actus, vt notat Iulius Clarus §. emphyteosis. q. 6. vers. si verè, & §. secundum. quest. 3. vbi multi etiam tenent, requiri dictas concessiones vniformes 22 ad effectum, vt dicatur solita concedi, refert Alex. Raud. consil. 17. contrarium tenentem, &

& sentientem vna sola vice factum dici solitum, vt in l. Meli, §. sed si alimenta ff. de aliment. & cibarijs legatis. vbi Bart. & Doctores. tradit Petrus Surdus de aliment. titulo 4. quest. 16. numero 26. nam cum insolitum dicatur, quod nunquam factum fuit, sequitur, quod sit solitum, aliquando factum, vt dicit Curtius iunior consilio 19. numero 4. Gozadinus aliquos referens consil. 23. n. 5. dicens communem esse opinionem ex vnico actu solitum induci, alios etiam refert Brunor. à Sole in compendio, verbo, solitum, & in questione legali quest. 32. circa quod etiam videndum Anton. Gabriel lib. 3. conclusi. titulo de locatione, conclusionem 1. per quot autem actus mercantiæ, quem esse mercatorem dicatur, vide ex alijs Laram de annuier. lib. 1. cap. 12. numer. 41. & sequentibus. maxime cum vt indubitatum suppono, etiã in spiritualibus, ipsi que annexis hanc eandem prælationem, scilicet; prius offerendi in Ecclesia Sacerdoti, & recipiendi pacem, excelsiorique loco sedendi, posse iuridicè acquiri, vt probat vterque Lara, alter in l. si quis à liberis, in princ. n. 32. cum pluribus sequentibus. ff. de liber. agnoscendis. alter in d. tractatu de annuier. d. l. 2. cap. 24. numer. 20. Ioan. Garcia de expens. cap. 8. n. 5. vers. adeoq. Francisc. Marcus decis. 275. Guilliel. Benedic. in cap. Rainutus, verbo duas
 25 habens filias, n. 21. de testam. & quando possit acquiri scannum in Ecclesia, & quando mulier prælationem acquirat, & de pluribus alijs circa præcedentias quæstionibus, vide Laram vtrumque, præcipue in d. l. si quis à liberis in princ. à n. 32. cum pluribus sequentibus, & Ioannem Garciam loco iam citato.

Si autem inter cõfraternitates contēdentes nulla sit consuetudo demonstrans prælationem, nullaque quasi possessio præcedentia; antiquiores confraternitates, & quæ prius sacris vsæ fuerint, meritò præferendæ sunt. ita tenet Gratianus decis. 232. numer. 2. Lara de annuier. lib. 1. cap. 24. numer. 27. facitque text. in l. 1. ff. de albo scribendo. *ibi*, Antiquissimus quisque prior. & expresse probatur ex Bulla 86. Gregorij Papæ XIII. fol. 1323. disponente, quod si de quasi possessione probari non possit, illi, qui prius vsi sunt sacris, præferantur, atque præcedant, idem etiam probat, & affirmat Zerola in praxi Episcopali, verbo, processiones, versicula ad tertium principale. ex qua Gregorij XIII. constitutione relata à Ioan. Hieron. Campan. diuers. iur. canon. rubrica 12. cap. 12. sub num. 12. versicula sed cum in processibus. idem etiam inter religiones dispositum est; vt quod non mendicantium, vt Diui Benedicti, & sancti Basilij, & ceteri præcedent mendicantibus. quod ex pluribus cõprobat rationibus, Salgado de protect. Reg. Tom. 1.

& auctoritatibus Nicolaus Boërius in tractatu de auctoritate magni consilij n. 86. & 87. vbi etiam an ordo S. Basilij præferatur sancti Benedicti, vide prædictam constitutionem Gregorij, & Campanill. vbi proximè.

Ex eadem autem Bulla Gregorij constat, 29 vt inter eosdem mendicantes quasi possessio præcedentia attendatur, sin minus de hac quasi possessione conlitterit; illi præferantur, qui prius in illa ciuitate, villa, seu loco suum monasterium habuerunt, per quam Bullam alij Pij V. 69. fol. 1026. derogatur, qua cauebatur, fratres ordinum Prædicatorum præcedere omnes mendicantes, teste Zerola, cuius meminit vbi proximè, versicula ad quartum Pij V. & Campanill. vbi modò 31 citauimus. vnde fit, vt non procedat Abbatibus doctrina relata in cap. nimis praua, de excessibus Prælatorum. numer. 1. ordinem loci & prælationem concedendam Religioni Prædicatorum in honoribus deferendis, per textum *ibi*, quem notat, quia vbi fit mentio de mendicantibus, & minoribus; semper in ordine scripturæ præmitti prædicatores. vbi docet, etiam horum ordinem inter minorum ordines connumerari, inde rationem 33 reddens, quia ordo Prædicatorum fuit antea ante omnes minorum approbatus, licet paulò antea, vt per Ioan. Andr. hic latè relatum, circa quæ vide etiam Guidonem Papæ decis. 502. & Felin. in rubr. de maior. & obed. col. 5. vers. fratres prædicatores, &c.

Si verò de prioritate nec posterioritate conlitterit; digniores præferendos esse, docet 34 gl. in §. aliam. in situ. de honorum possessio. quam ex pluribus alijs auctoritatibus exornat copiosè Lara de alimentis. in prin. à n. 24. & supra l. honor. §. gerendorum. ff. de minoribus & honoribus. gloss. in l. quisquis C. de postulando. c. licet el. 2. dist. 45. Leo Papa epistola 82. quam in idem refert Campanill. diuers. iur. canon. rubr. 12. c. 12. n. 1. & sequentibus. Emmanu. Rodr. questio. regul. quest. 37. art. 2. tomo 3. & art. 1. opitulatur Decius in l. cum quid. sub n. 7. ff. si certum petat. multa latè Cassaneus in catalogo gloria mundi in 7. part. in consideratione 14. 26. 33. 38. 40. & iterum part. 9. consideratio. 1. Freccia tractatu de subfendis in lib. 2. verbo, quis dicatur dux, à numero 47. Hinc indeque præ oculis habebit Prælatum Ordinarius in conuersionarum compositione; vt Canonici Regulares (cum digniores reputentur) Monachos præcedent, non solum sedendo, loquendo, generalibus & synodalibus, seu provincialibus consilijs, in processibus, sed in omnibus alijs actibus publicis & priuatis, ita docet Nauarrus in cap. statutus 90. quest. 3. numero 5. Zerola in loco proximè citato, versicula ad quartum Pij V. pro qua stat
 Hh Bulla